

Významnou stavebně - hospodářskou kuriozitou na Plasku je soubor zemědělských dvorů cisterciáckého řádu kláštera v Plasích. Výjimečnost je nejen v monumentálnosti stavení, ale také v zakomponování těchto objektů do krajiny. Obdivuhodné spojení ekonomických záměrů a sladění s přírodou byl charakteristický rys pro kolonizaci tímto řádem. Klášter v Plasích byl založen v roce 1144 a první mniši přišli do údolí řeky Střely roku 1145 z německého Langheimu. Kolonizaci a kultivaci krajiny zabezpečovali pomocí velkých hospodářských dvorů - tzv. grangií. V průběhu dějin se sice systémy hospodaření měnily, ale do naší doby se zachovaly lokality hospodářských dvorů, jejichž umístění odpovídá původnímu klášternímu panství. Poslední úpravy dvorů byly provedeny v barokní době. Dispozice budov tvořila uzavřený komplex, který připomínal spíše obranný charakter. Do současné doby se zachovalo pouze 11 statků.

V ruce máte malého průvodce a přeji Vám hezký výlet.

Dvůr **Olšany** nalezneme 7 km od Kralovic. První zmínky o tomto dvoře jsou z roku 1230. V 18. stol. prošel barokní přestavbou, má obdélný areál dvora a postupně prochází rekonstrukcí. Na přelomu 16. a 17. století založili cisterciáci dvůr na okraji vsi v **Lednici**, který je poměrně v dobrém stavu a je obýván. Dvůr v Třemošnici dal vystavět Florián Gryspek před rokem 1558 v místech pusté vsi Třemošnice. Zanikla v 15. století. V letech 1855 - 1764 došlo k barokní přestavbě dvora. Do osmdesátých let byl obýván.

Severně od Mladotic stojí osamocený dvůr **Kalec**. První zmínky o tomto dvoře jsou ze 16. století. V letech 1710 - 1716 byl obnoven opatem Tyttlem barokní dvůr s kaplí sv. Markéty. Půdorys budov tvoří dvojice rozevřených "V". Po roce 1989 byl navrácen dědicům a majitel postupně dvůr opravuje.

Dvůr **Vrtbo** byl po půli 17. věku "od kamene postavený". Dnes je dlouhá dvorská budova uzpůsobena na obytný objekt.

Klášterní ves **Býkov** se dostala ke kaceřovskému panství Floriána Gryspeka roku 1558. V roce 1702 vesnici zrušil a v jejích místech začal v následujícím roce stavět nový klášterní dvůr obdélné dispozice opat Tyttl s kaplí sv. Nepomuckého. Po roce 1989 byl navrácen dědicům a později odkoupen. Nový majitel dvůr opravil a je v něm zřízeno relaxační centrum, muzeum zemědělství a hotel s restaurací.

První zmínky o **Sechutickém** dvoře jsou z roku 1183. Roku 1542 daroval panovník Slavibor klášter Floriánovi Gryspekovi. V polovině 16. století zde Gryspek vystavěl nový dvůr s pivovarem, spilkou, krčmou a ovčínem. Okolo roku 1650 byl dvůr opraven, opat Trojer roku 1699 začal stavět nový barokní dvůr. Významná krajinná dominanta.

Lomany se nacházejí v sousedství Plas. První zmínky o tomto dvoře jsou z roku 1192. Za třicetileté války byly ves i dvůr vypáleny. Za Ondřeje Trojera roku 1681 - 1699 byl vystavěn nový dvůr a mlýn. V roce 1745 vyhořel. Opět se nově stavěl dvůr téměř čtvercové dispozice. Za opata C. Stoye. Dvůr slouží zemědělským účelům a potřebuje nutně opravit. Je obýván, ale devastován přestavbami.

V roce 1541 nabyl Florián Gryspek obec **Kaceřov** a začal stavět renesanční zámek. V roce 1558 byl při zámku pivovar se sladovnou, dvůr a ovčín, ves někdy v 15. století zpustla. Později Gryspek ves obnovil a Kaceřov byl dokonce povýšen na městyš. Po třicetileté válce byla v Kaceřově polovina domů vypálena. Za opata Ondřeje Trojera (1681 - 1699) byl vystavěn nový ovčín a opraven dvůr. Po roce 1989 zámek i s dvorem byly vráceny původním majitelům. Dvůr je v současné době neudržován.

V roce 1337 opat Petr z Kralovic založil ves **Hubenov** 32 km od Kralovic. V 15. století zanikla, ale v roce 1728 se započalo s výstavbou rozsáhlého dvora na půdorysu kosočtverce. Roku 1927 dvůr Hubenov vyhořel a při opravě byly sníženy střechy hospodářských budov. Další požár byl roku 1932. V 90. letech 20. století získal dvůr Hucul klub z Prahy pro chov vzácných huculských koní. Od klubu koupil Hubenov se zanedbaným zámečkem soukromý

majitel. Krásné stavby barokního dvora Hubenova budou opraveny a uvedeny do původního stavu nákladem více než třicet miliónů korun.